

*Ristirahva Pühapäevalehes 1882 ilmunud sõnum Samarast ja palvekiri Simbirski kubermangu eestlastelt: sooviti luteri kiriku abikassast raha koolimaja ehitamiseks. Koolilaste arv, koolmeistri (Johan Pihlakas) elutingimused. Eesti külad Simbirski kubermangus: Smorodino (Smorodina), Ogibnaja (Gibna), (Grosski), Lapšanka (Lapsanku) ja Motini (Mutina). Simbirski eestlaste rendilepingud kroonumaa kohta. Allakirjutanutest mainitud: Peeter Vinni, Kaarel Parve, Johan Pihlakas. Stiili järgi otsustades on kirja koostanud Johan Pihlakas, kes oli asunud 1881 Smorodino külas tööle kooliõpetajana. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.*

Ristirahva Pühapäevaleht (nr. 50), 12. detsember 1882, lk. 413

### **Samaarast ja Simbirskist.**

Samaara kubermangus on, nagu lugijad teavad, mittu Eesti rahwa asutusi.

Meie saime sel aastal Baltika külast kord kirja, kust tundsiime, et neile kooli- ja kiriku-asjus seekord toetamist tarwis läheks; kõige enam on koolimajale kohendamist tarwis ja näljaaastad, mis wast möödaläksid, on ka mõnda head ettevõtmist takistanud; pealegi võib pea sündida, et kui üks rahwa salguke teise rahwa hulgas elab, mõni ka äraunustab, et tema püha kohus on, omad lapsed juhatada ja hoida, et naad wanematest päritud hinge-wara, liati oma kallist eewangeliumi usku tundma õppiwad ja selle poolest ka kindla põhja peal seisawad. — Meie saime sest kirjast aru, et hea oleks, kui sealpool koolimaja saaks hea korra peale aidatud, et lapsed rõõmuga wõiksid koolis käia.

Teine kiri tuli Smorodina (ja ümberkaudse 4 küla) Eestlaste käest Simbirski kubermangust. Nende kirja paneme täielikult üles:

Auustad pühapäewa lehe redaktor!

Küll on mõnedki Luteruse usu kogudused suuerl Wenemaal „Pühapäewa lehes” oma häda kurtnud, ja mitmed kogudused on ka Eewang. Luteruse abikassast, ja pühapäewa lehe toimenduse läbi abi saanud, aga meist Simbirski kubermangus Eestlastest ehk usuwendadest homiku-Wenemaal pole küll weel juttu olnud. Aga et Teie kõige meie usuwendade palwet olete kuulda wõtnud, kui wõimalik on olnud, Kristuse eesmärgi järele kes ka ühtegi palujad tagasi ei lükand, siis julgeme meie Simbirski Eestlased ka sulge kätte wõtta ses lootuses kas ei oleks meil wõimalik L. abikassast abi saada, sest meil on siin tõeste mitmesugune puudus ja häda, aga kõige suurem puudus ja häda on meil waimuelu poolest, sest meil ei ole koolimaja, waid lapsed käiwad ühes peretoas koolis, ja kui suureste wõiwad lapsed seal õppida kus pererahwas oma tööd teewad, pealegi weel weikene tuba kus wingu väga rohkeste, kus tihti pooled lapsed, ja sagedaste ka koolmeister ise haige on. (Kooliskäijaid lapsi oli sel talwel 25—28 aga rohkem pool jägu olid kaugematest küladest kodu, et ei olnud ruumi ühes toas õpida.) Koolmeister elab kui

wabadik ühes peretoas, kunni kooli tuba saab, aga meie jõud ei anna kuidagi koolituba ehitada, sest meil on paar aastad wilja ikaldus olnud, ja oleme aga ühe weikese toa saanud, mis wäljastpoolt kolm sülda pitk ja niisama palju lai on, kus ahju sees ei ole, waid mis ainult palwemajaks saab pruugitud, ja sedagi on 1/3 jägu maksmata. Niisamuti ei jõua meie koolmeistrile palka maksa enam kui 30 puuda rukid, ja 15 rubla raha, ja sedagi ei jõua meie kätte maksta, nõnda et koolmeister üksnes armastuse pärast meil wõib olla, ja kui koolmeister meilt ära läheb, siis jääme meie tõeste pimedusesse, ja warju orgu istuma. Meid on siin 5 küla Eestlasi nimelt: Smrodina kus koolmeister elab, Gibna küla 2 wersta eemal, Grosski 9, ja Lapsanku 11, ja Mutina 30 wersta koolimajast eemal. Mõnnikord sõidame meie Simbirski laua kiriku, mis meist 40 wersta kaugel on, teistest küladest 50 wersta, aga kui õpetaja maale sõidab lauarahwast wõtma, siis ei mahu kõik sinna weikese tuppa, waid pooled on wäljas ja wõiwad siis sisse minna, kui esimesed wälja tulewad. Meie tahaksime küll hea meelega selle toa koolitoaks jätta, ja koolmeistrile elu toa weel sinna juure ühe katukse alla teha, ja siis palwe-maja koguni uue, ja suurema ehitada, aga seep se wiga on, meie jõud ei jäksa, ja seepärast meie oma palwega teie juure tulema, kas wõiks teie toimetuse läbi abikassast abi saada, kui see kiri senna saab saadetud, sest meie siin ei tea missuguse aderssi peal meie abikassale kirjutame, ehk kui meie palwe mitte abikassas kuulnud ei saa, siis palume kas wõiks sest rahast mis Samaara ja Saraatowi näljahädalistele Wolga jõe ääres on korjatud, ja mis teie pühapäewa lehes teada andsite, et muist on järele jäänud, ka meie abi saada, kes meie ka Wolga kaldas elame.

Weel peame nimetama et meil on maade-kontraktid 1873 aasta 24 aasta peale tehtud, ja nõnda on meil weel 15 aastad aega ilma muutmata paigal elada, kui aga Jumal meile elu ja terwit kingib, ja oma armu käega meie üle warjub. Weel üht puudust peame meie nimetama se on et meil ei ole orilaid, Simbirski linnast wõiks neid küll saada, aga jälle jõud ei jäksa osta, ja ilma nendeta on noore rahwa laulma õpetamisega kõige waesem lugu; noodist ei wõi keegi laulda, sest kes kül nooti tunneb, se jälle ei tea kui madal ehk kõrge kellegi noodi heal on. Sel wiisil on meie häda meid sundinud seda palwe-kirja kirjutama, se Jumal õnnistagu ise meie ettewõtmist, ja lasku meie palwe kuulnud saada, sest ilma tema abita lähewad kõige paremad püüdmised nurja; aga ons Jumal meie poolt, kes wõib meie wastu seista? — Mine siis rahuga teele, sa paberi leheke, ja wii kõige usuwendadele kodumaale keigeparemad õnne soowid enesega ühes. Rahu kõikidele!

Alla kirjutame meie iga peremees omad nimed, ja wiimaks weel üksikud perekonnad, kellel maad ei ole.

Kirja alla on 63 nime pandud, nende hulgas tallitaja Peeter Winni, wöör-münder Kaarel Parwe, koolmeister Johan Pihlakas j. m. t.

Kiri räägib enese ette ja näitab nende häda, ja hea oleks, neidki aidata. Kuida wõib see nüüd sündida.

Meil on weel sest tunamuldsest „korjandusest hädaliste heaks” 325 rubla järel. Kaks kogudust on, kes abi tarwitawad; siis näitab kõige parajam, kui seda

raha neile pooleks jagame. Loodame, et andide andjad sellega wist nõuus on, sest andjate soowi mööda saab raha siis pruugitud.

Kui arwame umbes wiis rubla maha, selle tarwis, et postkuntori ja riigi-banka tallitusi äratasuda, siis jääb 320 rubla järel ja Baltika kogudus saaks siis 120 rubla ja Smorodina kogudus ka 120 rubla.

Pühapäewa lehe toimetus saab need summad wõimalikult pea ärasaatma. Jumal andku et neist andidest meie usuwendadele ja suguwendadele kaugel maal palju waimuliku kasu tuleks.